

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΕΠΥ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ: ΑΥΞΗΣΗ ΔΙΑΓΝΩΣΕΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ

Θεοδοσίου Μιχαήλ, PhD

παιδονευρολόγος, ειδικευόμενος παιδοψυχιατρικής και σχολικός ιατρός – κλινική παιδικής και εφηβικής ψυχιατρικής, γκέτεμποργκ, σουηδία

Εισαγωγή: Η ΔΕΠΥ αποτελεί τη συχνότερη νευροαναπτυξιακή διαταραχή. Η Σουηδία, χάρη στο ενιαίο σύστημα υγείας και στα εθνικά μητρώα της, προσφέρει μοναδικά επιδημιολογικά δεδομένα για την εξέλιξή της.

Σκοπός: Η κριτική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας για την αύξηση των διαγνώσεων, την έκρηξη της φαρμακευτικής αγωγής και τα επιστημονικά ερωτήματα που εγείρονται στη Σουηδία (2006-σήμερα).

Ανασκόπηση βιβλιογραφίας: Ο εκτιμώμενος εθνικός επιπολασμός στα παιδιά 10-17 ετών έφτασε το 7,7% (10,5% στα αγόρια, 6% στα κορίτσια) το 2022, με επταπλασιασμό και δωδεκαπλασιασμό αντίστοιχα από το 2006· κατά περιοχή τα ποσοστά φτάνουν έως 15% στα αγόρια και 9% στα κορίτσια. Η χρήση φαρμάκων αυξήθηκε περίπου πενταπλάσια στα παιδιά και άνω του δεκαπλάσιου στους ενήλικες (2006-2020), κατατάσσοντας τη χώρα στις υψηλότερες θέσεις συνταγογράφησης παγκοσμίως. Πάνω από 75% των διαγνωσμένων παιδιών λαμβάνουν αγωγή, ενώ συχνά παραλείπονται οι πρώτης γραμμής ψυχοεκπαιδευτικές παρεμβάσεις. Η αύξηση αποδίδεται κυρίως στη διεύρυνση των διαγνωστικών κριτηρίων, στην αυξημένη ευαισθητοποίηση και σε ιδιωτικούς παρόχους «ταχείας» διάγνωσης, ενώ οι ακραίες γεωγραφικές διακυμάνσεις υποδηλώνουν υπερδιάγνωση. Πρόσφατα δεδομένα δείχνουν ότι η προστατευτική δράση της αγωγής εξασθενεί καθώς επεκτείνεται σε ευρύτερο και λιγότερο βαρέως πάσχοντα πληθυσμό.

Συμπεράσματα: Η σουηδική εμπειρία καταδεικνύει ότι η ραγδαία αύξηση διαγνώσεων και συνταγογράφησης δεν αντανάκλα κατ' ανάγκη αύξηση της νόσου, αλλά αλλαγές στα κριτήρια, στην πρόσβαση και στις κλινικές πρακτικές. Απαιτούνται αξιόπιστη διαγνωστική αξιολόγηση, ενίσχυση των μη φαρμακευτικών παρεμβάσεων πρώτης γραμμής και τακτική επανεκτίμηση της αγωγής, με χρήσιμα διδάγματα για τον ελληνικό σχεδιασμό.